

Meneroka Literasi Perancangan Kewangan Belia B40 Berpandukan Pendidikan Psikososial

Exploring Financial Planning Literacy Among B40 Youth Based on Psychosocial Education

Noor Izyani Hassan Sabri
Khadijah Alavi

Pusat Psikologi dan Kesejahteraan Manusia
Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan
Universiti Kebangsaan Malaysia

khadijah@ukm.edu.my

ABSTRAK

Literasi perancangan kewangan sangat penting dalam menguruskan kewangan bagi menjamin kesejahteraan hidup. Perancangan kewangan yang berkesan membolehkan pengurusan kewangan dilakukan dengan baik. Kurangnya literasi perancangan kewangan menyebabkan berlakunya kegagalan menguruskan sumber kewangan yang boleh mengakibatkan berlakunya keruntuhan rumah tangga, masalah kesihatan seperti gangguan psikologi dan gangguan emosi. Kajian lepas mengenai literasi perancangan kewangan lebih mengfokuskan kepada kajian mengenai perancangan kewangan secara umum. Tujuan utama kajian ini adalah untuk meneroka literasi perancangan kewangan yang dibuat oleh belia B40 untuk melihat perbezaan cara pengurusan kewangan mengikut profil literasi perancangan kewangan yang berbeza. Rekabentuk kajian ini menggunakan pendekatan kualitatif berdasarkan kajian kes terhadap 6 responden telah dipilih berdasarkan kaedah persampelan bertujuan dan snow ball berdasarkan ciri populasi kajian. Protokol kajian yang digunakan dalam kajian ini berbentuk garis panduan soalan separa berstruktur yang dibina berpandukan sorotan literatur dan kajian lepas. Responden telah ditemubual secara bersemuka dan semua data yang direkodkan telah ditranskrip untuk analisis data secara tematik. Hasil kajian mendapati bahawa terdapat perbezaan dalam proses melaksanakan perancangan pengurusan kewangan belia mengikut tahap literasi perancangan kewangan belia. Kajian ini juga mencadangkan pendekatan pendidikan psikososial dapat membantu meningkatkan tahap literasi kewangan terhadap golongan belia. Implikasi kajian ini ialah memperkenalkan modul literasi kewangan di dalam Rancangan Pembangunan Kesejahteraan Ekonomi Negara.

Kata kunci: *pengurusan, kewangan, belia, literasi dan perancangan*

1. Pengenalan

Statistik telah menyatakan bahawa seramai 85, 338 individu telah diisytihar muflis dalam masa lima tahun sejak tahun 2013 sehingga Febuari 2017. Suku daripada golongan ini merupakan individu yang berusia dalam lingkungan 34 tahun ke bawah dengan jumlah individu yang terlibat ialah seramai 21, 676 orang manakala peringkat umur yang paling ramai muflis adalah individu

yang berusia dalam lingkungan 35 tahun hingga 44 tahun dengan statistik 29, 370 orang (Berita Harian 2017). Masalah yang sering dikaitkan dengan golongan belia adalah pengurusan dan perancangan kewangan. Golongan muda bawah 40 tahun di Malaysia didapati bukan sahaja mempunyai tahap pengurusan kewangan yang lemah tetapi kurang pengetahuan tentang pengurusan kewangan terutamanya dalam aspek berkaitan dengan kredit dan hutang, pengurusan risiko, pelaburan serta perbankan Islam (ARKIB 2014). Muflis dalam kalangan belia kini menjadi satu isu yang membimbangkan. Menurut (Abdul Rahman 2017) golongan muda yang diisytihar muflis ini adalah disebabkan oleh hutang sewa beli kenderaan, kad kredit, pinjaman perumahan, pinjaman peribadi dan perniagaan serta menjadi penjamin sosial atau korporat. Perancangan kewangan yang lemah khususnya bagi golongan muda berpunca daripada gaya hidup golongan ini yang terlalu materialistik dan keghairahan berbelanja. Perancangan kewangan yang lemah berpunca daripada kegagalan dalam merencanakan kewangan turut memberi kesan kepada golongan belia. Tekanan emosi juga akan berlaku apabila berlakunya kegagalan dalam perancangan kewangan terutamanya dalam menguruskan pembayaran pinjaman pembiayaan rumah, pembiayaan kereta, kos ke tempat kerja serta penyaraan keluarga. Anita (2014) menyatakan bahawa individu yang berada dalam krisis akan membina stress apabila mereka terus risau akan situasi sehingga menghalang mereka daripada menjalankan tugas dengan efisien dan sempurna. Oleh itu, kajian ini bertujuan untuk meneroka literasi perancangan kewangan yang dibuat oleh belia B40 untuk melihat perbezaan cara pengurusan kewangan mengikut profil literasi perancangan kewangan yang berbeza.

2. Metodologi Kajian

Reka bentuk kajian kualitatif yang menggunakan pendekatan kajian kes bagi memahami sesuatu kes tertentu. Penggunaan kajian kes memudahkan pengkaji mendapatkan maklumat dan memproses data berkaitan persekitaran individu dan masalah yang dihadapi oleh responden. Reka bentuk kajian kualitatif yang menggunakan pendekatan kajian kes bagi memahami sesuatu kes tertentu. Penggunaan kajian kes memudahkan pengkaji mendapatkan maklumat dan memproses data berkaitan tahap literasi kewangan belia B40. Pemilihan lokasi ialah Bukit Mertajam, Pulau Pinang. Kawasan yang terlibat ialah kawasan perumahan yang didiami oleh golongan belia berkerjaya dan institusi-institusi yang belia bekerja. Kawasan ini dipilih kerana kebanyakan memperoleh sumber ekonomi di bandar ini dalam pelbagai sektor. Pemilihan responden menggunakan teknik bertujuan dimana pengkaji telah menemubual seramai 6 responden yang berada dalam lingkungan umur 20 tahun sehingga 29 tahun dan individu yang berusia dalam lingkungan 30 tahun sehingga 39 tahun. Pembinaan protokol kajian yang dikemukakan ialah apakah tahap literasi perancangan kewangan belia B40 berpandukan pendidikan psikososial. Analisis tematik telah digunakan untuk menginterpretasikan data bagi menjawab objektif kertas kerja ini.

3. Dapatan Dan Perbincangan

3.1 Profil Demografi Responden

Dalam kajian ini, seramai 6 orang responden daripada golongan belia yang berada dalam lingkungan usia 27 tahun hingga 38 tahun yang berpendapatan RM 3860.00 (B40) yang tinggal di Kawasan Bukit Mertajam, Pulau Pinang. Pengkaji menggunakan kaedah temubual bersemuka dengan responden untuk mendapatkan maklumat.

JADUAL 1. Profil Latar Belakang Responden

Responden	Jantina	Umur (Tahun)	Status Perkahwinan	Tahap Pendidikan
A	Perempuan	30	Berkahwin	Ijazah
B	Perempuan	28	Bujang	Diploma
C	Lelaki	27	Bujang	SPM
D	Perempuan	31	Berkahwin	Sarjana
E	Perempuan	38	Berkahwin	SPM
f	Perempuan	34	Berkahwin	Ijazah

Jadual 1 merupakan maklumat latar belakang responden yang merangkumi jantina, umur, status perkahwinan dan tahap pendidikan. Temu bual yang telah dijalankan ke atas empat responden perempuan dan seorang responden lelaki yang masing-masing berusia dalam lingkungan usia 27 tahun sehingga 38 tahun. Seramai empat orang responden sudah mendirikan rumah tangga manakala baki dua orang responden lagi masih bujang. Tahap Pendidikan responden yang paling rendah adalah pada peringkat Sijil Pelajaran Malaysia (SPM) manakala tahap pendidikan paling tinggi responden pula adalah Ijazah Sarjana (Master). Berdasarkan temu bual yang telah dijalankan terhadap responden, tahap pendidikan memberi sedikit pengaruh terhadap literasi perancangan kewangan belia.

JADUAL 2. Profil Pekerjaan Responden

Responden	Status Pekerjaan	Kategori Pendapatan (RM)	Tempoh Perkhidmatan (Tahun)
A	Akauntan	3700	4
B	Guru	3500	3
C	Pegawai Pengeluaran	2000	2
D	Tenaga Pengajar PDK	800	3
E	Pengasuh	1000	2
F	Kerana	1900	6

Jadual 2 telah menunjukkan profil pekerjaan responden. Responden masing-masing terdiri daripada kakitangan awam, swasta dan bekerja sendiri yang memegang status pekerjaan seperti akauntan, guru, pegawai pengeluaran kilang, tenaga pengajar Pusat dalam Komuniti serta pengasuh kanak-kanak. Kategori pendapatan responden pula berada dalam lingkungan Ringgit Malaysia 800 sehingga ke Ringgit Malaysia 3700 iaitu berada dalam dalam kategori B40. Secara kasarnya kesemua responden telah berada dalam perkhidmatan mereka selama dua hingga ke enam tahun bekerja.

3.2 Literasi Perancangan Kewangan Meningkatkan Kesejahteraan Hidup Belia B40

Literasi perancangan kewangan merupakan pengetahuan yang mencukupi mengenai kewangan peribadi dan merupakan kunci kepada pengurusan kewangan peribadi (Garman dan Fogue,1997). Literasi perancangan kewangan sangat penting menguruskan sumber kewangan bagi menjamin kesejahteraan hidup. Keberkesanan perancangan kewangan dapat membantu dalam pengurusan perancangan kewangan yang baik. Menurut Shariffah 2011 literasi kewangan merujuk kepada kemampuan dan kebijaksanaan seseorang individu dalam menguruskan

perihal kewangan diri ataupun kewangan keluarga. Perancangan kewangan akan berbeza mengikut tahap literasi perancangan kewangan seseorang individu itu sendiri. Kepekaan belia terhadap perancangan kewangan secara tidak langsung dapat meningkatkan kesejahteraan hidup mereka walaupun keadaan ekonomi sedang meruncing. Oleh yang demikian, pengkaji telah menemubual seramai enam orang responden yang merupakan belia bekerjaya yang berada dalam kategori pendapatan B40 bagi mengenalpasti literasi perancangan kewangan melalui tema utama iaitu pengetahuan kewangan.

Pengetahuan Kewangan

Pengetahuan kewangan boleh diperoleh daripada pemerhatian tingkah laku kewangan oleh agen sosialisasi. Pemerhatian tingkah laku kewangan yang dilakukan oleh ibu bapa semasa diperingkat awal pembesaran akan memberi sedikit pengaruh kepada pengetahuan belia tentang kewangan. Pemerhatian terhadap tingkah laku serta berinteraksi dengan agen sosialisasi secara kerap pada peringkat awal mempunyai hubungan yang positif dengan pengetahuan kewangan individu (Azman, 2016). Pendidikan tentang kewangan mampu untuk melahirkan belia yang dapat mengurangkan bebanan negara malahan dapat meningkatkan ekonomi. Keupayaan belia untuk menggunakan pengetahuan kewangan dan kemahiran kewangan yang dimiliki oleh mereka dapat memberi jaminan terhadap kelancaran perjalanan hidup mereka kelak. Melalui dapatan kajian yang diperoleh, pengkaji telah mengenalpasti bahawa kesemua responden menyatakan pendapat mereka mengenai perancangan kewangan dapat membantu dalam melakukan pengurusan kewangan. Melalui temu bual dengan belia berpendapatan B40, dapatan kajian adalah seperti berikut.:

..perancangan kewangan ni macam satu inisiatif yang sangat membantu la dalam kita menguruskan kewangan kita, kiranya bila kita tengok balik aliran duit yang kita guna tu kita boleh perbaik balik cara kita uruskan duit kita. Kalau kita tengok ekonomi kita la ni, budaya jimat cermat tu kena ada. Pengetahuan untuk buat perancangan kewangan tu kena ada, baru la kita punya perancangan kewangan kita betul lepas tu dia boleh jadi penanda aras dalam perbelanjaan kita untuk elakkan daripada kita labur duit dekat kehendak bukan keperluan kita. (Responden D)

Melalui temu bual yang dijalankan, responden yang sebagai tenaga pengajar Pusat dalam Komuniti menyatakan bahawa pengetahuan mengenai perancangan kewangan sangat membantu dirinya dalam menguruskan kewangan kerana responden memiliki jumlah pendapatan bulanan yang tidak mencecah RM 1000. Pengkaji berpendapat bahawa responden menguasai pengetahuan kewangan kerana responden mampu untuk menguruskan kewangannya meskipun memiliki pendapatan bulanan sebanyak RM800 sahaja. Pengkaji juga melihat bahawa perancangan kewangan yang mempunyai matlamat ataupun objektif kewangan yang khusus dapat membantu individu dalam melakukan pengurusan kewangan yang lebih berkesan tanpa mengira sumber dan jumlah pendapatan yang diperoleh. AKPK, 2014 menyatakan bahawa proses menentukan matlamat kewangan yang memenuhi kehendak akan menjadi sukar sekiranya individu tidak mempunyai pengetahuan yang mendalam terhadap perkara yang menjadi tuntutan terhadap diri sendiri.

..perancangan kewangan perlu sebab dia dapat bantu kita uruskan duit kita, kewangan kita, kadang-kadang tu kita kena fikir jugak macam mana cara kita nak tambah pendapatan kita. Perancangan kewangan ni bantu saya untuk uruskan kehidupan saya macam pebelanjaan isi rumah secara konsisten.

Tambah-tambah bila kita nak merancang masa depan kita, daripada la lah kita kena buat semua tu. (Responden F)

Perancangan kewangan yang teliti serta selaras dengan laluan kerjaya (*career pathway*) dapat memudah proses menguruskan kewangan belia mengikut kemampuan berdasarkan pendapatan yang mereka peroleh. Seseorang individu akan mencapai wawasan kewangan mereka melalui sumber kewangan yang bersesuaian (Sunthara 2011). Usaha dalam merancang kerjaya secara tidak langsung akan memberi sedikit pengaruh kepada perancangan kewangan kerana setiap daripada perancangan kewangan yang dilakukan akan berpandukan kepada jumlah pendapatan yang belia peroleh. Seperti responden F, walaupun mempunyai pendapatan di bawah RM 2000 responden tetap melakukan perancangan kewangan dengan teliti. Pengkaji bersetuju dengan kenyataan Responden F; “kadang-kadang kita tu kita kena fikir jugak macam mana cara kita nak tambah pendapatan kita”. Pengkaji melihat bahawa usaha mencari alternatif untuk penambahbaikan perancangan kerjaya turut memberi kesan kepada perancangan kewangan yang dilakukan. Perpindah kerjaya yang dilakukan akibat daripada perancangan kerjaya yang lebih baik akan meningkatkan kapasiti pendapatan (AKPK, 2014).

Keutamaan Sumber Kewangan

Perancangan kewangan dapat membantu belia dalam menguruskan sumber pendapatan mereka. Perancangan yang dilakukan boleh diibaratkan sebagai panduan kepada mereka dalam memastikan tidak berlaku sebarang ketirisan dalam berbelanja. Hal ini kerana perancangan yang dibuat akan mengambil kira semua aspek perbelanjaan mengikut keperluan seperti penjelasan hutang dan sebagainya. Pengkaji bersetuju dengan hujah yang dinyatakan oleh Fazli et. al 2017 dalam kajian mereka bahawa individu yang berkemampuan untuk menguruskan kewangan mereka secara tidak langsung dapat meningkatkan taraf hidup mereka. Hal ini adalah kerana kemampuan individu untuk menguruskan sumber kewangan mereka membolehkan mereka sentiasa berada dalam keadaan mencukupi walaupun mempunyai pendapatan dalam kategori B40. Namun begitu, dalam melaksanakan perancangan kewangan ini, belia perlu mempunyai disiplin yang tinggi. Meletakkan keutamaan kepada sesuatu perkara apabila memperoleh sumber pendapatan akan memudahkan proses menentukan antara keperluan dan juga kehendak.

Pengkaji bersetuju dengan kenyataan daripada Responden C; “asing siap 10% hingga 15% gaji untuk simpanan semasa kecemasan”. Bagi pengkaji simpanan untuk kecemasan perlu dititikberatkan oleh belia. Hal ini adalah kerana kecemasan boleh berlaku di masa sahaja tanpa diduga. Wang awasan dapat membantu belia menghadapi saat-saat kecemasan tanpa dibelenggu oleh perasaan rungsing akibat daripada krisis kewangan. Krisis kewangan yang berlaku semasa menghadapi situasi kecemasan akan mempengaruhi tekanan emosi belia. Terkanan emosi yang berlaku akan memberi kesan kepada tingkah laku dan psikologi individu. Anita (2011) juga mengatakan bahawa tekanan yang berlaku terhadap individu yang meghadapi krisis akan menyebabkan mereka dibelenggu rasa risau terhadap situasi yang dihadapi sehinggakan boleh menjejaskan kefungisian tingkah laku mereka.

Menurut Responden B; “saya akan jelaskan kesemua hutang saya dulu baru fokus kepada benda lain”. Responden turut menyatakan dengan cara membuat pendokumentasian serta refleksi mengenai perancangan kewangan yang telah dibuat, reponden dapat menguruskan kewangannya dengan lebih berkesan. Walaupun mempunyai beberapa tuntutan yang lain, responden telah meletakkan keutamaan kewangannya untuk menjelaskan hutang Pinjaman Tabung Pendidikan Tinggi Nasional (PTPTN), rumah serta kereta. Pengkaji melihat tindakan responden menjelaskan

kesemua hutang semasa memperoleh gaji adalah satu tindakan yang bijak. Hal ini adalah kerana pengurusan hutang yang berkesan dapat menjamin kesejahteraan hidup daripada terus dibelenggu oleh bebanan hutang yang terlalu banyak.

Perancangan Kewangan Peribadi Belia B40

Perancangan kewangan yang terbaik akan menjangkau perancangan ketika usia persaraan (AKPK, 2014). Bagi membebaskan belia daripada kebimbangan kewangan pendedahan mengenai perancangan kewangan yang merangkumi jangka pendek, sederhana dan panjang diperlukan. Setiap perancangan yang dibuat akan mempersiapkan belia untuk menghadapi hari muka tanpa dibelenggu oleh kebimbangan kewangan. Perancangan kewangan peribadi akan melibatkan persoalan tentang masa depan, impian serta matlamat hidup. Perancangan kewangan peribadi berkait rapat dengan proses penyediaan bajet, penabungan dan perbelanjaan. Perancangan kewangan yang terbaik akan menjangkau perancangan ketika usia persaraan (AKPK 2014). Berdasarkan pemerhatian pengkaji semasa menemubual responden, Responden A dan F mengfokuskan perancangan kewangan jangka pendek mereka untuk Pendidikan anak-anak responden. Pengkaji berpendapat bahawa responden bertindak sedemikian disebabkan oleh kehendak responden dalam menyediakan kemudahan dan keselesaan kepada anak-anak mereka dalam pendidikan.

Bagi perancangan kewangan jangka panjang pula, Responden C dan E menyatakan bahawa perancangan mereka lebih tertumpu kepada persediaan untuk menunaikan ibadah haji. Namun begitu berbeza pula dengan perancangan kewangan jangka Panjang yang dilakukan oleh responden D. Responden D menyatakan bahawa responden ingin membuka kelas tambahan Bahasa Inggeris kepada pelajar-pelajar tahun 3,4 dan 5 semasa cuti sekolah. Pengkaji berpendapat bahawa usaha responden untuk mengadakan kelas tambahan pada cuti sekolah adalah inisiatif responden untuk meningkatkan kapasiti pendapatannya agar keadaan ekonomi responden menjadi lebih kukuh dengan sokongan daripada pendapatan kedua responden secara tidak langsung menjadi persediaan kepada responden apabila berlaku kecemasan. Berdasarkan temu bual yang telah dijalankan terhadap responden, pengkaji dapat menyimpulkan bahawa perancangan kewangan jangka pendek responden lebih berfokus kepada sasaran kewangan yang terdekat, seperti mendirikan rumah tangga, persediaan persekolahan anak-anak dan simpanan, pembiayaan aset dan juga awasan (simpanan kecemasan). Perancangan kewangan jangka masa Panjang belia pula lebih tertumpu kepada persediaan untuk menghadapi hari persaraan dan persediaan mengerjakan ibadah haji.

3.3 Cadangan Program Dalam Membantu Belia B40

Pendedahan mengenai perancangan kewangan dapat diterapkan kepada belia melalui program-program berbentuk pendidikan kewangan dan kaunseling kewangan. Program-program sebegini dapat memberi gambaran yang lebih jelas kepada belia untuk membuat perancangan kewangan mereka sendiri. Hal ini adalah kerana terdapat segelintir daripada belia melakukan perancangan kewangan hanya daripada pemerhatian tingkah laku kewangan persekitaran mereka. Dengan adanya program pendidikan perancangan kewangan pelaksanaan perancangan kewangan belia akan lebih efisien.

Pendidikan Kewangan

Pendidikan kewangan berperanan penting dan diperlukan kerana mampu untuk memberi faedah yang mampu untuk mengubah landskap kewangan belia. Dengan adanya pendidikan kewangan

belia lebih mudah untuk membuat sebarang keputusan kewangan mereka. Rubayah, Hawati & Ain (2015) menyatakan bahawa kesedaran tentang pengetahuan kewangan perlu diterapkan dan dipertingkatkan dalam kalangan pelajar universiti. Pengkaji bersetuju dengan kenyataan ini namun begitu pengkaji merasakan bahawa pendidikan kewangan sewajarnya didedahkan pada peringkat awal lagi. Hal ini adalah kerana pendedahan mengenai perancangan kewangan diperingkat awal dapat mempersiapkan individu dengan ilmu merancang kewangan. Melihat kepada gaya hidup golongan muda yang terlalu materialistik menyebabkan pengkaji merasakan bahawa pendedahan mengenai pendidikan kewangan ini perlu diterapkan diperingkat awal lagi.

Berdasarkan hasil temubual yang telah dijalankan, responden B dan E menyatakan pendapat bahawa mereka memerlukan perkhidmatan yang melibatkan pihak agensi turun ke komuniti bagi menyampaikan taklimat mengenai cara penyampaian pendidikan kewangan yang lebih mudah difahami akan memudahkan belia untuk melaksanakannya. Pengkaji berpendapat bahawa sekiranya responden memerlukan perkhidmatan sedemikian, mereka perlu untuk menyuarakan hasrat mereka kepada agensi-agensi yang terlibat melalui saluran-saluran yang telah disediakan. Pihak Bank Negara telah menubuhkan Agensi Kaunseling dan Pengurusan Kredit (AKPK) pada tahun 2006 dengan tujuan untuk menyediakan perkhidmatan khidmat nasihat, kaunseling, serta bantuan untuk individu berkaitan dengan kredit, pengurusan kewangan serta menstrukturkan semula hutang (BNM 2006). Pengkaji berpendapat bahawa pengisian modul yang telah disediakan oleh pihak AKPK merangkumi aspek-aspek kepentingan perancangan kewangan, cara membuat bajet, pengurusan aliran kewangan dan pengurusan hutang dapat membuka mata belia untuk membuat refleksi terhadap perancangan kewangan yang telah mereka lakukan. Lakaran bagaimana perancangan kewangan dilakukan akan memudahkan golongan belia memahami modul yang disampaikan.

Kaunseling Kewangan

Program seperti kaunseling kewangan dapat membantu belia dalam pengurusan kredit dan hutang terutamanya. Statistik individu yang telah diisytihar muflis dari tahun 2013 hingga Februari 2017 adalah seramai 85, 338 orang (Berita Harian). Rata-rata belia telah diisytihar muflis adalah disebabkan oleh hutang pinjaman peribadi, sewa beli kenderaan pinjaman perumahan dan juga kad kredit. Pengkaji berpendapat dengan adanya program kaunseling kewangan, golongan belia lebih mudah untuk mendapatkan perundingan kaunseling berkaitan dengan pembuatan keputusan kewangan yang bakal dilakukan. Melalui temu bual yang telah dijalankan responden D juga telah menyatakan pendapatnya mengenai keperluan kaunseling kewangan; "buat khidmat kaunseling tentang pengurusan kewangan". berdasarkan pemerhatian pengkaji, responden kurang pendedahan mengenai perkhidmatan yang disediakan oleh agensi-agensi perancangan kewangan peribadi seperti AKPK menyebabkan responden menyatakan dirinya memerlukan program kaunseling kewangan diperkenalkan.

4. Rumusan Dan Cadangan

Hasil kajian ini mendapati bahawa literasi perancangan kewangan belia B40 di kawasan Bukit Mertajam, Pulau Pinang berada dalam keadaan baik. Perancangan kewangan yang dilakukan oleh belia di sini telah dipengaruhi oleh jumlah pendapatan mereka serta tuntutan kewangan mereka. Namun begitu literasi perancangan kewangan mereka turut dipengaruhi oleh tahap pendidikan serta pemerhatian tingkah laku kewangan oleh agen sosialisasi seperti ibu bapa. Namun begitu belia di kawasan ini mempunyai pengetahuan yang rendah mengenai

perkhidmatan yang telah disediakan oleh agensi perancangan kewangan seperti Agensi Kaunseling dan Pengurusan Kredit (AKPK) yang telah ditubuhkan oleh Bank Negara Malaysia bagi membantu masyarakat dalam menguruskan kewangan dan hutang. Oleh hal yang demikian, pengkaji mencadangkan supaya usaha untuk memperkenalkan modul literasi perancangan kewangan yang disediakan oleh AKPK diketengahkan bukan sekadar diperingkat manifesto tetapi diperingkat Rancangan Pembangunan Ekonomi Negara. Hal ini adalah kerana literasi perancangan kewangan mampu untuk melahirkan masyarakat yang berkemampuan untuk meningkatkan ekonomi negara serta mengurangkan bebanan negara. Perkara ini terbukti apabila setiap daripada belia kini mempunyai tahap literasi kewangan yang tinggi, mereka mampu untuk menguruskan sumber ekonomi negara dengan baik. Hal ini adalah kerana belia kini merupakan pelapis kepada barisan pemimpin negara kelak. Selain itu kerjasama antara agensi perancangan kewangan dengan organisasi tempat belia berkerja juga perlu dipergiatkan dalam usaha memperluaskan literasi perancangan kewangan kepada masyarakat. Malahan perkhidmatan pendidikan dan kaunseling kewangan dalam komuniti juga boleh diketengahkan bagi membantu masyarakat yang berada di kawasan luar bandar khususnya untuk mendapatkan perkhidmatan perancangan kewangan ini.

Rujukan

- Agensi Kaunseling Pengurusan Kewangan (AKPK). (2014). *Celik Wang Pengurusan Wang Secara Bijak*. Edisi Kedua. Kuala Lumpur.
- Aisyah Abdul- Rahman & Wajeeha Zulkifly. (2016). Faktor Penentu Pengurusan Kewangan: Kes Mahasiswa Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Anita W. (2014). *Educational Psychology*. 12th Edition. Pearson New International Edition.
- ARKIB. (2014). Belia Kurang Pengetahuan Kewangan. *Utusan Malaysia*.
http://ww1.utusan.com.my/utusan/Ekonomi/20140303/ek_02/Belia-kurang-pengetahuan-kewangan (11 Oktober 2017)
- Nor Azman Mohamed. (2016). *Kesejahteraan Kewangan Generasi Muda: Satu Kerangka Konseptual*.
- Berita Harian. (2017). 85. 338 Individu Diisytihar Muflis Sejak Lima Tahun Lalu.
<https://www.pressreader.com/malaysia/beritaharian5831/20170406/281797103845999>
(11 Oktober 2017)
- Garman TE. (1997). *Personal Finance Education For Employee: Evidence On The Bottom-Line Benefits*. Association For Financial Counseling And Planning Education. Haslinda Abdullah, Turiman Suandi, Abd. Halim Sidek, Sarjit S. Gill,
- Nobaya Ahmad, Dzuhailmi Dahalan. (2009). *Belia dan Pembangunan Modal Insan*. Selangor.
- Sunthara Segar. (2007). *Kerjaya Sebagai Perancangan Kewangan Peribadi*. Shariffah Mamat. 2011. *Literasi Keangan Belia*. Belutin Institut Penyelidikan Pembangunan Belia Malaysia. Edisi ¼.
- Mohd Fazli Sabri, Jariah Masud, Laily Paim, Mohd Amim Othman & Nurkhalila Nordin. (2007). *Kajian Keteguhan Kewangan Dikalangan Belia*.
- Rubayah Yakob, Hawati Janor & Nur Ain Khamis. (2015). *Tahap Literasi Kewangan dalam Kalangan Pelajar Universiti Awam: Kajian di Universiti Kebangsaan Malaysia*.
- Bank Negara Malaysia. (2006). *Agensi Kaunseling dan Pengurusan Kredit Mulakan Operasi*
http://www.bnm.gov.my/index.php?ch=bnm_press&pg=bnm_press&ac=3655&lang=bnm